SVT Programetiks informationsbrev 2026-10-19

# GRANSKNINGSNÄMNDEN PRÖVADE VALKOMPASSEN – FRIADES

Innehåll i SVT:s valkompass har för första gången prövats av granskningsnämnden, efter att den nya public service-lagen gjort det möjligt. Publiceringen friades. Däremot fälldes SVT för första gången för otillbörligt gynnande i en webbpublicering efter att ha intervjuat en löparprofil med för många varumärken på kläderna. Ytterligare ett inslag fälldes för otillbörligt gynnande och tre inslag fälldes för bristande saklighet. Övriga fem inslag som prövades friades.

## VALKOMPASSEN ANMÄLDES FÖR URVAL OCH FORMULERING AV FRÅGOR

**FRIAT: *Valkompass 2026*, svt.se, 2026-07-08, publicering med valkompass för riksdagsvalet 2026; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 26/03532.**

*Valkompass 2026* var SVT:s interaktiva digitala publicering ämnad att hjälpa användare att se vilka politiska partier och kandidater som hade åsikter som bäst motsvarade användarens egna åsikter inför de allmänna valen 2026. Genom valkompassen fick användaren bland annat ta del av 32 politiska förslag där man på fick svara om man tyckte att förslaget var bra eller dåligt.

Samtliga riksdagspartier hade fått svara på samtliga frågor samt utveckla sina svar med fritext. I samband med varje fråga fanns en ruta rubricerad ”Fråga om frågan” där användare kunde välja att läsa på om sakfrågan, ta del av vad samtliga partier i valkompassen hade svarat på frågan samt till vissa frågor fördjupa sig ytterligare kring bland annat statistik och vokabulär.

När frågorna hade besvarats möttes användaren av en sida där man matchades mot de åtta riksdagspartierna och kunde se hur väl ens svar överensstämde med hur partierna hade svarat på samma frågor. I början och slutet av den interaktiva valkompassen fanns en länk till en artikel med utförlig information om hur och varför valkompassen hade tagits fram och utformats.

Anmälarnas invändningar handlade om presentationen av följande tre politiska förslag:

- “Marknadshyror ska införas på nya hyresrätter”: Anmälaren anförde att valet att ha med denna fråga i valkompassen var vilseledande, eftersom inget av riksdagspartierna hade några politiska förslag om marknadshyror.
- “Grova sexuella övergrepp mot barn ska kunna leda till livstids fängelse”: Anmälaren anförde att de svar som vissa partier själva hade angett till förslaget, som gick att läsa i samband med frågan, inte stämde överens med dessa partiers partiprogram.
- “Det ska vara möjligt att dra tillbaka medborgarskap för gängkriminella”: Anmälaren anförde att frågan var formulerad på ett sådant sätt att det framstod som att samtliga gängkriminella har ett annat medborgarskap utöver sitt svenska, vilket var osakligt.

I sitt yttrande förklarade SVT att *Valkompassen* hade tagits fram genom en vetenskaplig process. Bland annat gjordes urvalet av ämnen till frågorna i valkompassen noga för bästa möjliga bredd och balans över det politiska spektrumet. Det framgick också för publiken genom den informationsartikel som fanns länkad i publiceringen.

Redaktionen valde exempelvis att ha med en fråga om marknadshyror eftersom bostadspolitiken engagerar många väljare. Av partiernas svar i valkompassen framgick att spännvidden bland riksdagspartierna är stor i inställningen till marknadshyror och fri hyressättning. Moderaterna var det enda partiet som valde att svara att ”Moderaterna har inget förslag om marknadshyror”, vilket också framgick för publiken.

SVT anförde att frågans förekomst och utformning alltså var relevant för partier och väljare och inte vilseledande. SVT vill i sammanhanget också nämna att redaktionen, enligt granskningsnämndens praxis, har stor frihet i urval av ämnen och vinklar till sina publiceringar.

Partierna hade själva fått ange sina svar på samtliga frågor i valkompassen. Det framgick tydligt högst upp under rubriken ”Vad svarar partierna?” tillsammans med varje fråga, där det stod ”Partierna har själva formulerat svaren”. Valkompassen utgav sig inte för att rakt av spegla vad som stod skrivet i partiernas partiprogram.

Att partiernas svar i valkompassen inte till hundra procent stämde överens med deras partiprogram var alltså något redaktionen saknade kontroll över. Beroende på hur politiken och vissa samhällsfrågor utvecklas påverkas också partiernas inställning till vissa frågor ibland snabbare än partiprogrammen hinner uppdateras. Som svar på anmälarens invändning nämnde SVT att varken Miljöpartiets eller Vänsterpartiets partiprogram innehåller något uttryckligt avståndstagande från livstidsstraff, även om enskilda ledamöter har motionerat om frågan.

SVT delade inte anmälarens uppfattning om att frågan kunde tolkas som att alla gängkriminella skulle ha utländskt medborgarskap. Detta påstods inte heller någonstans i publiceringen. En förutsättning för att kunna återkalla ett medborgarskap enligt regeringens förslag är att den dömda personen har dubbelt medborgarskap. Av partiernas svar på frågan framgick att de partier som är för förändringen hade angett dubbelt medborgarskap som en förutsättning för att det svenska medborgarskapet skulle kunna dras in.

Granskningsnämnden konstaterar att det i publiceringen tydligt framgick att det var partierna själva som formulerat svaren på frågorna i publiceringen. Det anmälarna har framfört om att dessa svar inte reflekterade partiernas partiprogram, eller att partierna inte hade förslag om frågorna som ställdes, medför därför inte att publiceringen stred mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden anser inte heller att det i publiceringen framstod som att alla gängkriminella har utländskt medborgarskap.

## DIREKTSÄND INTERVJU MED GAIS TRÄNARE FÄLLS FÖR OTILLBÖRLIGT GYNNANDE

**FÄLLT: *Fotbollstudion,* SVT Play, 2026-04-27, inslag med intervju med tränare; fråga om otillbörligt gynnande. Dnr. 26/02381.**

Inslaget handlade om ett Göteborgsderby mellan IFK Göteborg och Gais, som hade avgjorts dagen före sändning. I samband med detta kopplade redaktionen upp Gais tränare via länk från dennes hem. I cirka fyra och en halv minut intervjuades tränaren i bild. Emellanåt visades klippbilder från den gångna matchen.

En anmälare skrev att tränaren hade logotypen för ett klädmärke på sin tröja som sin keps under intervjun. Anmälaren anför att det borde ha varit möjligt att undvika exponering av varumärket.

I sitt yttrande skrev SVT att *Fotbollsstudions* gäster som regel medverkar direkt från någonstans i Sverige via länk, vilket alltså tränaren gjorde. För att få så aktuella gäster som möjligt bokas gästerna ofta sent inpå sändning. I det här fallet fick redaktionen besked att tränaren kunde delta från sitt hem i Göteborg tätt inpå programstart, efter att han först hade sagt att han inte kunde medverka. Därför fanns inte heller tid att repetera inför direktsändningen eller be honom att gå in tidigare för kontroll av klädsel. Tränaren hade möjlighet att koppla upp sig bara cirka en minut före medverkan i sändning. Han hade då sina privata "hemmakläder" på sig.

Redaktionen instämde i att det var olyckligt att tränaren bar kläder där ett märke syntes i bild, men av ovanstående skäl hade man helt enkelt inte möjlighet att kontrollera miljön eller situationen för tränarens medverkande. SVT anförde att intervjuer som genomförs digitalt över videolänk utgör en typ av miljö och situation som redaktioner saknar egen kontroll över, oavsett om den intervjuande programledaren befinner sig i en studioliknande miljö eller inte. Detta gäller särskilt i direktsända intervjuer och än mer när intervjun sker med mycket kort varsel.

Med tanke på Göteborgsderbyt den gångna veckan bedömdes tränaren också vara en högst relevant och intressant gäst för programmet och dess målgrupp. Det var därför inte aktuellt att avbryta intervjun när den väl inleddes. Redaktionen arbetade också för att i direktsändning lägga in så kallade klippbilder under intervjun för att minska exponeringen av logotypen.

De logotyper som under intervjun syntes på tränares kläder var små, några centimeter breda, och inte i fokus. Logotypen på kepsen syntes mycket sällan komplett i bild då kepsskärmen genom nästan hela intervjun skymde den. Klädmärket eller plaggen omnämndes inte alls på något positivt sätt och inga uppgifter om pris eller inköpsställe förekom.

Granskningsnämnden konstaterar att den aktuella logotypen syntes i bild på tränarens tröja och keps under stora delar av inslaget. Nämnden anser därmed att det uppkom ett gynnande som inte var motiverat av något informations- eller underhållningsintresse. Vidare anser nämnden att sändningen av inslaget skedde under förhållanden som programföretaget helt råder över själva då det ställs särskilda krav på restriktivitet med exponering av varumärken eller logotyper. Inslaget stred därmed mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Nämnden anser att överträdelsen motiverar en avgift om 100 000 kronor.

## LÖPARPROFIL BAR MÄRKESKLÄDER – FÖRSTA DIGITALA GYNNANDEFÄLLNINGEN

**FÄLLT: *SVT Nyheter Stockholm*, svt.se, 2026-05-29, publicering med tips inför ett maraton; fråga om otillbörligt gynnande. Dnr. 26/03036.**

En 43 sekunder lång video på svt.se handlade om tips inför Stockholm Marathon. En löparprofil delade med sig av sina fem bästa löptips medan hon sprang längs en gata i Stockholm.

En anmälare ansåg att publiceringen gjorde reklam för ett sportvarumärke genom att löparprofilen bar träningskläder från varumärket.

SVT skrev i sitt yttrande att publiceringen var en redaktionell nyhetsvideo med lättsam ton och syftade till att ge personer som planerade att springa Stockholm Marathon tips från en löparprofil. Det var naturligt och redaktionellt motiverat att profilen, som arbetade som löparcoach, bar träningskläder.

Logotypen syntes endast i korta sekvenser, var liten och svår att urskilja. Något varumärkesnamn, prisuppgift eller positivt omdöme om varumärket eller dess produkter förekom inte. Det förekom inte heller någon särskild fokusering på logotypen. Redaktionen hade dessutom aktivt försökt undvika att få med den tydligaste logotypen, på profilens shorts, i bild.

SVT hänvisade till granskningsnämndens praxis, enligt vilken en logotyp på en medverkandes kläder inte automatiskt innebär att varumärket har framhävts på ett otillbörligt sätt. SVT anförde att nämnden vid tidigare bedömningar bland annat beaktat logotypens storlek, exponeringens omfattning och om det förekommit någon särskild fokusering. SVT menade att exponeringen i den aktuella publiceringen var betydligt mer begränsad än i flera tidigare ärenden.

Sammanfattningsvis ansåg SVT att det eventuella gynnande som kunde ha uppstått uppvägdes av publiceringens informations- och underhållningsintresse.

Granskningsnämnden konstaterar att logotyper för ett varumärke syntes i bild på samtliga klädesplagg som löparprofilen bar i klippet. Nämnden konstaterar vidare att klippet var inspelat under förhållanden som SVT rådde över vilket medför att det ställs särskilda krav på restriktivitet vid exponering av varumärken eller logotyper. Genom att de karaktäristiska logotyperna på klädesplaggen exponerades i flera sekvenser uppkom ett gynnande av det aktuella varumärket. Gynnandet var inte motiverat av något informations- eller underhållningsintresse och publiceringen stred därför mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Nämnden anser att överträdelsen motiverar en avgift om 100 000 kronor.

## PUBLICERING OM LÄRARES UTTALANDE FRIADES – URVALET INTE MISSVISANDE

**FRIAT: *SVT Nyheter Skåne*, svt.se, publiceringar om en lärare som uttalat sig om styret i Afghanistan; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 26/02168.**

De två publiceringarna bestod av videoklipp med tillhörande text. I ett av klippen sades att en lärare som arbetat på flera grundskolor i Malmö sedan 2014 medverkat i afghanska medier där han uttryckt stöd för talibanerna och försvarat deras icke-demokratiska åtgärder. Klipp från bland annat den afghanska tv-kanalen AMU visades där läraren bland annat ifrågasatt att landet under ett demokratiskt styrelseskick tvingade kvinnor att gå i skolan. Rubriken var: Här hyllar Malmöläraren talibanerna: ”landet har befriats”.

I inslaget intervjuades flera personer som var kritiska till lärarens uttalande. Även läraren själv intervjuades. Han sade bland annat att han aldrig pratar med politik med barnen i skolan och förklarade sina uttalanden. I texten i anslutning till klippet fanns, med några omskrivningar, samma innehåll som i klippet. Sist i texten fanns ytterligare ett citat från läraren:

> Läraren menar också att hans syn på medier och demokrati har missförstått. Jag har sagt att medier ska hålla sig inom vissa ramar. Demokratin måste också ha ramar, säger han.

I klippet i den andra publiceringen intervjuades terrorforskaren Hans Brun. Han sade bland annat att lärarens uttalande var olämpligt och legitimerade talibanregimen.

Publiceringarna anmäldes av den utpekade läraren. Han ansåg bland annat att han felaktigt framställdes som förespråkare för talibanerna och att uttalanden tagits ur sitt sammanhang.

I intervjun i tv-kanalen AMU framgick sammanhanget i lärarens (NN:s) uttalanden om kvinnors obligatoriska skolgång tydligt, skrev SVT. Lärarens uttalanden översattes på ett korrekt sätt, utan att något lagts till. Därtill publicerades hans eget förtydligande på svenska, som han lämnade per telefon, där han klargjorde att han syftar på 1980-talet. I SVT:s publicering uppgavs inte att läraren var kritisk mot demokrati generellt utan att han kritiserar införandet av västerländsk demokrati i Afghanistan. I en intervju 2026 i den Londonbaserade tv-kanalen Afghanistan International hade läraren uttryckligen också sagt att demokrati inte passar Afghanistan och att det afghanska folket inte vill ha demokrati. Den intervjuade terrorforskaren var en extern medverkade som var med i egenskap av sakkunnig analytiker.

Granskningsnämnden skriver i sin bedömning att mot bakgrund av vad som framkommit i programföretagets publiceringar och yttrande gjorde SVT:s urval och översättningar av intervjuerna inte att publiceringarna blev missvisande. NN har därutöver getts möjlighet att

medverka och bemöta kritiken i publiceringarna. Nämnden konstaterar vidare att terrorforskaren var en så kallad tillfälligt medverkande för vilka kraven på opartiskhet och saklighet enligt praxis kan ställas lägre än på företrädare för programföretaget. Mot bakgrund av detta finner nämnden att publiceringarna inte stred mot kraven på opartiskhet och saklighet.

## MISSVISANDE INSLAG KRÄVDE RÄTTELSE – ETT FÖRTYDLIGANDE RÄCKTE INTE

**FÄLLT: *Rapport*, SVT1, 2026-04-18, kl. 18.00, inslag om Hormuzsundet och bombningar i södra Libanon; fråga om saklighet. Dnr. 26/02146.**

I inslaget redogjordes för att mängder av fartyg väntade på att få passera det stängda Hormuzsundet mellan Oman och Iran. Därefter sades följande:

> Israels attacker mot Libanon måste också upphöra, kräver Iran. Natten till igår utlyste Libanon vapenvila. Tiotusentals libanesiska internflyktingar tog sig hemåt och strömmen fortsätter. Men idag har Israel bombat igen och en fransk FN-soldat har dödats så vapenvilan är minst sagt bräcklig.

Tre anmälare ansåg att det i inslaget framställdes som att Israel var skyldiga till en FN-soldats död. Detta var enligt anmälarna felaktigt då det var vid ett Hizbollah-anfall som han dödades.

Syftet med inslaget var att beskriva det försämrade säkerhetsläget i Mellanöstern och den bräckliga vapenvilan, inte att ange ett orsakssamband mellan händelserna, skrev SVT i sitt yttrande. Varken uttryckligen eller underförstått uppgavs att Israel låg bakom dödandet av den franske FN-soldaten. Tvärtom avstod redaktionen från att i inslaget peka ut någon ansvarig aktör, eftersom omständigheterna vid sändningstillfället ännu inte var klarlagda. Det som sades var att två allvarliga händelser inträffat under dagen, vilket sammantaget illustrerade att den nyss utlysta vapenvilan var mycket bräcklig.

För att undanröja risken för missförstånd sände Rapport dock den 21 april i 18-sändningen ett uppföljande förtydligande:

> I *Rapport* i lördags berättade vi om att en fransk FN-soldat dödats i Libanon. Enligt FN tyder de inledande bedömningarna på att skotten som dödade mannen kom från en icke statlig-organisatör, alltså inte från något lands militärmakt.

Granskningsnämnden konstaterar att reportern i samma mening sa att Israel hade bombat södra Libanon och att en FN-soldat hade dött. Det gav därför tittarna den felaktiga uppfattningen om att israelska bombningar var den direkta orsaken till soldatens död. Det förhållandet att en bild på ett inlägg på franska från den franska presidenten visades snabbt i bild där det framgick att Hizbollah eventuellt låg bakom dödsorsaken ändrar inte den uppfattningen. Att SVT tre dagar senare sände ett förtydligande var enligt nämndens mening ingen rättelse och korrigerade därför inte heller saklighetsfelet. Inslaget stred därmed mot kravet på saklighet.

## INSLAG OM ISRAELISKT LAGFÖRSLAG SAKNADE RELEVANT UPPGIFT – FÄLLS

**FÄLLT: *Aktuellt*, SVT2, 2026-03-30, inslag om israeliskt lagförslag; fråga om saklighet. Dnr. 26/01861.**

Programledarna för *Aktuellt* läste följande telegram:

> Israels parlament Knesset har sagt ja till ett omdebatterat lagförslag om dödsstraff. Den här lagen innebär att den som begått så kallat nationalistiskt motiverat mord kan dömas till

> döden. Bedömare menar att detta i praktiken betyder att palestinier som är fängslade för mord i Israel kan avrättas, men inte israeler som dödar palestinier. Lagen har fördömts av flera europeiska länder, däribland Sverige.

Sammanfattningsvis ansåg två anmälare att telegrammet gav en inkorrekt beskrivning av lagförslaget om dödsstraff. En anmälare skrev att lagförslaget tydliggjorde att det specifikt handlade om terrorbrott. Enligt anmälaren var terrorbrott och nationalistiskt motiverade mord två helt skilda saker, även om de i vissa fall flätas samman.

SVT anförde att beskrivningen i *Aktuellt* av lagförslagets innebörd var i linje med hur andra medier, både svenska och internationella, har rapporterat. Redaktionen bedömde att formuleringen var rimlig i ett kort avrapporterande telegram. Den omfattande kritik mot lagförslaget som kommit från både människorättsorganisationer och olika stater handlar främst om hur experter menar att lagen riktar in sig på palestinier, och där spelar just formuleringarna kring nationalistiskt motiv en viktig roll. I ett längre inslag skulle terroraspekten ha funnits med, men i det telegramformatet bedömde redaktionen att ”nationalistiskt motiverat” var rimligt.

Granskningsnämndens beslut: I inslaget sades det att det israeliska parlamentet sagt ja till ett omdebatterat lagförslag som innebar att den som ansågs ha begått ett så kallat nationalistiskt motiverat mord kan dömas till döden. Av handlingar i ärendet framkommer att lagförslaget specifikt gäller mord som klassas som terrorbrott. Granskningsnämnden anser att den uppgiften var av betydelse för framställningen och att det faktum att denna uppgift utelämnades medför att inslaget blev missvisande. Inslaget stred därför mot kravet på saklighet.

## OTYDLIGT VEM SOM UTFÖRT OLIKA KRIGSANGREPP – MORGONSTUDION FÄLLS

**FÄLLT: *Morgonstudion*, SVT1, 2026-03-12, inslag om attacker i Mellanöstern; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 26/01460.**

Nyhetssändningen inleddes med ett längre segment om konflikten i Mellanöstern. Programledaren sade att flera personer hade dödats och skadats i en ny våg av israeliska attacker mot Beirut, som svar på Irans och Hizbollahs attacker mot Israel. Vidare berättades att USA:s president Donald Trump fortsatte att ge olika besked om när kriget skulle kunna få ett slut. Detta illustrerades med citat från presidenten.

I ett inslag sade en reporter:

> Ännu en skakig natt i Libanon i södra Beirut med israeliska dödliga attacker enligt landets hälsodepartement. Vanliga libaneser hamnar i kläm i Israels jakt på Iranstödda Hizbollah. Deras avfyrningsramper, vapenlager och kommandocentraler var nattens måltavlor, enligt Israel. Två oljefartyg står i brand utanför Iraks kust efter en dödlig attack, där åtminstone 38 besättningsmän kunde räddas. Ja, tillbaka till Trump, fortfarande vag om tidpunkten för krigsslutet men klar om USA:s överlägsenhet.

Ytterligare klipp på Trump följde, varefter SVT:s Mellanösternkorrespondent gav en mer detaljerad rapport om attackerna mot Beirut. Programledaren läste därefter ett telegram om en attack mot en skola i Iran samt ytterligare ett telegram om oljepriset, som löd:

> Priset på råolja stiger på nytt efter flera attacker mot tankfartyg och oljeupplag i flera länder i regionen. Priset på Brentolja ligger nu på runt 94 dollar per fat och enligt uppgift till Reuters så har Iraks oljehamnar avbrutit all verksamhet efter en förmodad iransk attack mot två tankfartyg på irakiskt vatten sent under gårdagen.

Inslaget anmäldes av en person som anförde att det inte tydligt framgick vem som stod bakom attacken mot oljefartygen utanför Irak. Enligt anmälaren genomförde Iran den attacken, men då inslaget i övrigt handlade om USA och Israels anfall kunde tittare lätt få uppfattningen att dessa länder var ansvariga för även denna attack.

SVT anförde i sitt yttrande att attacken mot oljetankrarna nämndes i det inledande inslaget efter en beskrivning av ett annat angrepp mot Beirut. Det framgick tydligt att Israel stod bakom attacken i Beirut, och landet hade själva motiverat sina måltavlor där. Det gjordes en avgränsning efter att Israel angetts som källa till måltavlorna i Beirut genom en tydlig paus samt bildklipp. Sedan fortsatte en beskrivning om en separat attack mot fartygen. Därefter sades att man i inslaget skulle ”tillbaka till Trump”, vilket markerade att fartygsattacken saknade koppling till Trump och USA.

Strax därefter i sändningen återvände redaktionen till fartygsattacken, i samband med nyheten om oljepriser. Där berättades om samma ”förmodade iranska attack mot två tankfartyg på irakiskt vatten sent under gårdagen”. Iran angavs som preliminärt utpekad angripare, vilket också var vad som hade kunnat fastställas vid sändningstillfället.

Granskningsnämnden skrev i sitt beslut att det aktuella inslagets utgångspunkt var israeliska attacker i Beirut den föregående kvällen. Det sades bland annat att vanliga libaneser hamnar i kläm i Israels jakt på Hizbollah och israeliska måltavlor för de aktuella attackerna beskrevs. Att i detta sammanhang också nämna en attack mot två oljefartyg utan att uppge vem som låg bakom attacken kunde enligt nämndens mening ge bilden att även detta rörde sig om en israelisk attack, när det i själva verket var en förmodad iransk attack. Inslaget blev därmed missvisande. Att denna information framkom i ett senare inslag i sändningen ändrar inte den bedömningen. Inslaget stred därför mot kravet på saklighet.

## KULTURNYHETERNA FRIAS EFTER KOMMENTER OM VÄLFÄRD I EN RECENSION

**FRIAT: *Kulturnyheterna*, SVT1, 2026-03-11, kl. 18.24 och SVT2 2026-03-11, inslag med en teaterrecension, fråga om opartiskhet. Dnr. 26/01451.**

I *Kulturnyheternas* sändningar recenserades Lars Noréns pjäs *Personkrets 3:1* som haft nypremiär på Stockholms stadsteater. *Kulturnyheternas* teaterkritiker berättade inledningsvis om Noréns uruppsättning 1998 och gick sedan in på den nypremiär som var aktuell. Hon sade bland annat följande om Alexander Salzbergers bearbetning av pjäsen:

> Ja, han har ju delvis gått i nån slags självbiografisk närkamp med materialet. Han har ju varit väldigt tydlig med, och gjort monologen *Kicktorsken* om sitt eget liv i ett missbrukarhem, så han om någon vet ju hur lätt det är att falla ner i det där hålet, men också hur oerhört svårt det är att kravla sig upp igen. Särskilt då när välfärden är under nedmontering som den var då och kanske ännu mer idag.

Därefter fortsatte det ca 3,5 minuter långa segmentet med korta sekvenser ur pjäsen och ytterligare diskussionen om uppsättningen.

Under recensionen uttryckte teaterkritikern, som en anmälare uppfattade det, sin personliga åsikt om att välfärden är under nedmontering, både under 90-talet och idag. Detta menar anmälarna var ett politiskt och obelagt ställningstagande som inte hörde hemma i nyhetsrapportering.

I yttrandet skrev SVT att det är vanligt förekommande att kulturhändelser likt denna premiär kommenteras i *Kulturnyheternas* studio. Det var tydligt för tittarna att det här var en sammanfattande och analyserande del. Med kommentarsskyldigheten följer ett visst utrymme för att göra värderande omdömen utan att det i sig strider mot kravet på opartiskhet.

SVT kan inte finna att formuleringen går utanför vad som är i linje med praxis. *Kulturnyheternas* teaterkritiker beskriver en samhällsförändring som inte är kopplad till partipolitik. 1998, när Personkrets 3:1 hade premiär, var Göran Persson statsminister i en socialdemokratisk regering. Pjäsen innehåller kritik mot det samhälle som formades under 1990-talet, exempelvis psykiatrireformen och en långvarig ekonomisk kris.

Granskningsnämnden konstaterar att teaterkritikern beskrev regissörens tolkning av den aktuella teaterpjäsen och talade om varför den var utformad som den var. Nämnden beaktar att kommentaren om välfärden gjordes inom ramen för en teaterrecension och bedömer att den inte utgjorde ett ställningstagande i strid med kravet på opartiskhet.

## RAPPORT FRIAS TILL FÖLJD AV RÄTTELSE OM MISSVISANDE GRAFIK

**FRIAT: *Rapport*, SVT1, 2026-03-10, kl. 19.30, inslag om Polisens användning av elchockvapen; fråga om saklighet och rättelse. Dnr. 26/01432.**

Publiceringen handlade om polisens ökade användning av elchockvapen och kritiken mot hur vapnen användes. I påannonsen uppgavs att vapnen registrerats som använda 4 193 gånger under 2024 och 5 695 gånger under 2025. Samtidigt visades två grafiska staplar som illustrerade siffrorna i skärmen bakom programledaren.

Flera anmälare påpekade att de grafiska staplarna som illustrerade ökningen var oproportionerliga i förhållande till de angivna siffrorna, vilket enligt anmälarna fick ökningen av polisens användning av elchockvapen att framstå som större än den var.

En anmälare invände även mot att det inte framgick att elchockvapnen infördes successivt under 2024. Anmälaren ifrågasatte därför om siffrorna för 2024 och 2025 var fullt jämförbara.

SVT medgav att staplarna inte var proportionerliga i förhållande till siffrorna. Dock var varken x- eller y-axel markerad, och de korrekta siffrorna framgick tydligt både grafiskt och muntligt. Efter att redaktionen fått in anmälningar om att grafiken kunde uppfattas som missvisande sändes en rättelse i Rapport dagen därpå, där SVT förklarade att siffrorna var korrekta men att staplarna gav ett oproportionerligt intryck av ökningen.

SVT hänvisade även till ett tidigare beslut från granskningsnämnden där oproportionerliga staplar i kombination med korrekta siffror bedömdes utgöra en brist, men inte en så allvarlig sådan att inslaget stred mot kravet på saklighet.

Vad gäller uppgifterna om användningen av elchockvapen uppgav SVT att siffrorna hämtats från Polismyndighetens register över registrerad användning. Underlaget visade 4 193 registrerade användningar under 2024 och 5 695 under 2025. Det var därmed korrekt att antalet registrerade användningar var högre 2025. Uppgifterna presenterades som en skillnad i absoluta tal, utan jämförelser i förhållande till exempelvis hur många poliser som hade tillgång till vapnen eller hur många vapen som fanns tillgängliga.

SVT bekräftade att elchockvapnen visserligen infördes successivt under 2024, men uppgav att redaktionen saknade uppgifter om hur stor andel av poliskåren som hade tillgång till vapnen vid

olika tidpunkter under året. Enligt SVT förändrade det successiva införandet inte riktigheten i uppgiften om det totala antalet registrerade användningar under respektive kalenderår. SVT ansåg därför att avsaknaden av information om införandet inte innebar att inslaget var missvisande.

Granskningsnämnden ansåg att det utifrån staplarnas storlek kunde uppfattas som att ökningen av Polisens användning av elchockvapen 2024–2025 var större än den faktiskt var. Mot bakgrund av att SVT dagen efter sände en rättelse där det bland annat framgick att staplarnas storlek var fel i förhållande till siffrorna anser nämnden att SVT följt bestämmelsen om rättelse. Inslaget stred därmed inte mot kravet på saklighet i denna del. Vad gäller det en anmälares framför om att Polisen införde elchockvapen successivt under år 2024 och att det därför var missvisande att jämföra de två åren konstaterar nämnden att inslagets utgångspunkt var att skildra kritik som hade framförts mot hur ofta och på vilket sätt Polisen använder vapnet. Givet denna utgångspunkt var anmälarens invändning inte av sådan betydelse för framställningen att den medför att kravet på saklighet åsidosattes.

## INSLAG OM FLUKTUERANDE OLJEPRISER FRIADES – GAV STÖRRE PERSPEKTIV

**FRIAT: *Aktuellt*, SVT2, 2026-03-09, inslag om oljepriset; fråga om saklighet. Dnr. 26/01418.**

Inslaget handlade om den senaste tidens skenande oljepriser. Programledaren sade: ”Det skenande priset på olja fick idag G7-ländernas finansministrar att hålla ett krismöte om kriget i Iran. Under dagen handlades ett fat olja för över 115 dollar. I fredags var priset 90 dollar.” I grafik framför programledaren visades en graf över ”dollar per fat olja” som gick kraftigt uppåt, för att på slutet vända neråt igen.

Inslaget anmäldes av två personer som var kritiska till att en stor del av programmet handlade om rusande oljepriser, trots att priset hade fallit dramatiskt 30 minuter före sändningstid.

I yttrandet beskrev SVT att Brent-oljan den aktuella dagen passerade 100 dollar fatet. På kvällen backade priset något och slutade på 87,19 dollar. Syftet med inslaget var dock inte att redovisa oljepriset dag för dag, utan att ge en övergripande bild av det stora produktionsbortfallet av oljan och dess konsekvenser. Ambitionen var att beskriva en längre utveckling och vad som hade lett fram till att Europas finansministrar samma dag hade valt att hålla krismöte. Grafiken illustrerade också tydligt att oljepriset hade fallit tillbaka något efter den största rusningen.

Granskningsnämnden konstaterade att fokus för inslaget var den senaste tidens stora oljebortfall, prisökningen på olja och konsekvenserna av detta ur ett större perspektiv. Nämnden noterar också att det i den grafik som visades i programmet framgick att priset sjunkit under dagen. Att SVT inte i detalj redogjorde för de senaste fluktuationerna för oljepriset medför inte att inslaget stred mot kravet på saklighet.

***Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm***

***E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78***

***Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.***

***Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se!***